Curs 2 – Programare modulară în C

- Funcții Test driven development, Code Coverage
- Module Programare modulara, TAD
- Gestiunea memoriei in C/C++

Curs 1

- Introducere OOP
- C Programming language
  - sintaxa
  - tipuri de date, variabile, instrucțiuni

Funcții

```
Declarare (Function prototype)

<result type> name ( <parameter list>);

<result-type> - tipul rezultatului, poate fi orice tip sau void daca funcția nu returnează nimic
<name> - numele funcției
<parameter-list> - parametrii formali
```

Corpul funcției nu face parte din declarare

```
/**
 * Computes the greatest common divisor of two positive integers.
 * a, b integers, a,b>0
 * return the the greatest common divisor of a and b.
 */
int gcd(int a, int b);
```

Funcții

Definiție

```
<result type> name(<parameter list>){
//statements - the body of the function
}
```

- return <exp> rezultatul expresiei se returnează, execuția funcției se termina
- o funcție care nu este void trebuie neapărat sa returneze o valoare prin expresia ce urmează după **return**
- declararea trebuie sa corespunda cu definiția (numele parametrilor poate fi diferit)

```
/**
 * Computes the greatest common divisor of two positive integers.
 * a, b integers, a,b>0
 * return the the greatest common divisor of a and b.
 */
int gcd(int a, int b) {
    if (a == 0 || b == 0) {
        return a + b;
    }
    while (a != b) {
        if (a > b) {
            a = a - b;
        } else {
            b = b - a;
        }
    }
    return a;
}
```

Funcția main este executat când lansam in execuție un program C/C++

Specificații

- Nume sugestiv
- O scurtă descriere a funcției (ce face)
- Semnificația parametrilor
- condiții asupra parametrilor (precondiții)
- ce se returnează
- relația dintre parametri și rezultat (post condiții)

```
/*

* Verify if a number is prime

* nr - a number, nr>0

* return true if the number is prime (1 and nr are the only dividers)

*/
int isPrime(int nr);
```

precondiții - sunt condiții care trebuie sa fie satisfăcute de parametrii actuali înainte de a executa corpul funcției

postcondiții - condiții care sunt satisfăcute după execuția funcției

Apelul de funcții

name (parameter list>);

- Toate expresiile date ca parametru sunt evaluate înainte de execuția funcției
- Parametrii actuali trebuie sa corespundă cu parametri formal (număr, poziție, tip)
- declarația trebuie sa apară înainte de apel

```
int d = gcd(12, 6);
```

Vizibilitate (scope)

Locul unde declarăm variabila determină vizibilitate lui (unde este variabila accesibilă).

Variabile locale

- variabila este vizibila doar în interiorul instrucțiunii compuse ({ }) unde a fost declarată
- variabilele declarate în interiorul funcției sunt vizibile (accesibile) doar în funcție
- Încercarea de a accesa o variabilă în afara domeniului de vizibilitate generează eroare la compilare.
- Ciclul de viață a unei variabile începe de la declararea lui si se termină când execuția iese din domeniul de vizibilitate a variabilei (variabila se distruge, memoria ocupată se eliberează)

Variabile globale

- Variabilele definite in afara funcțiilor sunt accesibile în orice funcție, domeniul lor de vizibilitate este întreg aplicația
- Se recomandă evitarea utilizării variabilelor globale (există soluții mai bune care nu necesită variabile globale)

Transmiterea parametrilor : prin valoare sau prin referință

Transmitere prin valoare: void byValue(int a);

La apelul funcției se face o copie a parametrilor.

Schimbările făcute în interiorul funcției nu afectează variabilele exterioare.

Este mecanismul implicit de transmitere a parametrilor în C

Transmitere prin "referință": void byRef(int* a);

La apelul funcției se transmite o adresă de memorie (locația de memorie unde se află valoarea variabilei).

Modificările din interiorul funcției sunt vizibile și în afară (modificam valorile de la același adresa de memorie).

```
void byValue(int a) {
     a = a + 1;
void byRef(int* a) {
     *a = *a + 1;
void testArrayParam(int a[]){
     a[0] = 3;
int main() {
     int a = 10;
     byValue(a);
     printf("Value remain unchanged a=%d \n", a);
     byRef(&a);
     printf("Value changed a=%d \n", a);
      int a[] = \{1,2,3\};
      testArrayParam(a);
      printf("value is changed %d\n",a[0]);
     return 0;
```

Vectorul este transmis prin **referință** (se transmite adresa de început al vectorului)

Valoarea returnată de funcție

Built in types (se returnează o valoare simplă)

Pentru tipurile predefinite (int, char, double, etc.) se returnează o copie.

Pointer (se returneză o adressă de memorie)

Nu returnați adresa unei variabile locale. Memoria alocata de compilator pentru o variabilă este eliberată (devine invalid) în momentul în care se termină execuția funcției (variabila nu mai este vizibilă)

Vector

nu se poate returna un vector (int[]) dintr-o funcție. Se poate returna un pointer int* (adresa primului element). Obs. Nu returnați adresa de memorie de la variabile locale (alocate de compilator și distruse la ieșirea din funcție)

Struct

Se comportă ca și valorile simple (int, char, double,etc)

Dacă tipul de return este un struct, se creează o copie si acesta se returnează

Dacă folosim operatorul de asignment (=) se face o copie a struct-ului din dreapta

Dacă struct-ul conține pointeri (char*), se copiază adresa, nu și memoria referită de pointer. După copiere cele două struct-uri vor referi același zonă de memorie.

Daca struct-ul conține vectori (char[20]) se copiază întreg vectorul (20 de caractere). După copiere cele doua struct-uri au doi vectori independenți.

Copiere de valori in C

O valoare se poate copia:

- Folosind operatorul = (assignment) a=b;
- La transmitere ca parametru unei funcții
- La returnarea unei valori dintr-o funcție

Tipurile simple (char, int double): se copiază valoarea

Pointeri (int*, char*, etc): se copiază adresa, in urma copierii cele doua variabile refera același adresa de memorie. Valabil si daca avem un pointer in interiorul unui struct.

Struct (struct{int a, int t[10], int* p}): se copiază bit cu bit fiecare câmp din struct. Daca am o valoare se face o copie, daca am un pointer se copiază adresa, daca am un vector se copiază tot vectorul element cu element.

Exceptii de la regulile de copiere – vector static (int[10],char[10], etc):

La transmiterea unui vector ca parametru la funcție se transmite adresa de început a vectorului. **Array decay**: vectorul e transmis ca un pointer. Astfel modificările vectorului in interiorul funcției se reflecta si in afara.

Nu se pot returna vectori dintr-o funcție

Nu se poate face assignement la vectori

Proces de dezvoltare incrementală bazată pe funcționalități

- Se creează lista de funcționalități pe baza enunțului
- Se planifică iterațiile (o iterație conține una/mai multe funcționalități)
- Pentru fiecare funcționalitate din iterație
  - Se face modelare scenarii de rulare
  - Se creează o lista de tascuri (activități)
  - Se implementează și testează fiecare activitate

Dezvoltare dirijată de teste (test-driven development - TDD)

Dezvoltarea dirijată de teste presupune crearea de teste automate, chiar înainte de implementare, care clarifică cerințele

Pașii TDD pentru crearea unei funcții:

- Adaugă un test creează teste automate
- Rulăm toate testele și verificăm ca noul test pică
- Scriem corpul funcției
- Rulăm toate testele și ne asigurăm că trec
- Refactorizăm codul

Funcții de test

Assert

```
#include <assert.h>
void assert (int expr);
```

expr – Se evaluează expresia. Daca e fals (=0) metoda assert generează o eroare și se termină execuția aplicației

Mesajul de eroare depinde de compilator (pot fi diferențe in funcție de compilator), conține informații despre locul unde a apărut eroarea (fișierul, linia), expresia care a generat eroare.

Vom folosi instrucțiunea assert pentru a crea teste automate.

```
#include <assert.h>
                                            /**
* greatest common divisor .
                                            * Test function for gcd
* Pre: a, b >= 0, a*a + b*b != 0
                                            */
* return gdc
                                            void test_gcd() {
*/
                                                  assert(gcd(2, 4) == 2);
int gcd(int a, int b) {
                                                  assert(gcd(3, 27) == 3);
                                                  assert(gcd(7, 27) == 1);
      a = abs(a);
      b = abs(b);
                                                  assert(gcd(7, -27) == 1);
      if (a == 0) {
                                           }
             return b;
      if (b == 0) {
             return a;
      while (a != b) {
             if (a > b) {
                    a = a - b;
             } else {
                    b = b - a;
      return a;
}
```

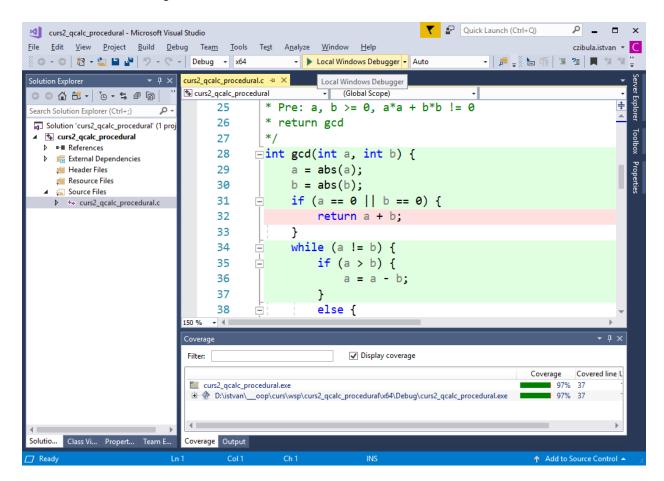
Acoperirea testelor – Test Code Coverage

Ideea: măsoară procentul de cod executat (din totalul de cod din proiect/fișier) in urma rulării programului.

Code Coverage – porțiunea de cod executata la rularea aplicației Test code coverage - porțiunea de cod executata la rularea testelor

Test Code Coverage

- măsura pentru calitatea testelor (nu e singura)
- varianta simpla numără liniile de cod efectiv executate la rularea tuturor testelor
- exista si alte variante: branch coverage, statement coverage, expression coverage, etc.

Pentru Visual Studio 2017: se instalează plugin-ul OpenCPPCoverage Din meniul: Tools->Extension and Updates -> OpenCPPCoverage plugin install Dupa instalare apare un nou element de meniu: Tools-> Run OpenCPPCoverage

Review: Calculator - varianta procedurală

Problem statement: Profesorul are nevoie de un program care permite elevilor să învețe despre numere raționale. Programul ajută studenții să efectueze operații aritmetice cu numere raționale

```
* Test function for gcd
void test_gcd() {
      assert(gcd(2, 4) == 2);
      assert(gcd(3, 27) == 3);
      assert(gcd(7, 27) == 1);
      assert(gcd(7, -27) == 1);
}
* Add (m, n) to (toM, toN) - operation on rational numbers
* Pre: toN != 0 and n != 0
void add(int* toM, int* toN, int m, int n) {
      *toM = *toM * n + *toN * m;
      *toN = *toN * n;
      int gcdTo = gcd(abs(*toM), abs(*toN));
      *toM = *toM / gcdTo;
      *toN = *toN / gcdTo;
int main() {
      test_gcd();
      int totalM = 0, totalN = 1;
      int m, n;
      while (1) {
             printf("Enter m, then n to add\n");
             scanf("%d", &m);
             scanf("%d", &n);
             add(&totalM, &totalN, m, n);
             printf("Total: %d/%d\n", totalM, totalN);
      return 0;
```

Principii de proiectare pentru funcții

- Fiecare funcție sa aibă o singură responsabilitate (Single responsability principle)
- Folosiţi nume sugestive (nume funcţie, nume parametrii, variabile)
- Folosiţi reguli de denumire (adauga_rational, adaugaRational, CONSTANTA), consistent în toată aplicaţia
- Specificați fiecare funcție din aplicație
- Creați teste automate pentru funcții
- Funcția trebuie sa fie ușor de testat, (re)folosit, înțeles și modificat
- Folosiți comentarii în cod (includeți explicații pentru lucruri care nu sunt evidente în cod)
- Evitați (pe cât posibil) funcțiile cu efect secundar

Programare Modulara in C/C++.

Modulul este o colecție de funcții si variabile care oferă o funcționalitate bine definită.

Fișiere Header.

Declarațiile de funcții sunt grupate într-un fișier separat – fișier header (.h). Implementarea (definițiile pentru funcții) intr-un fișier separat (.c/.cpp)

Scop

Separarea interfeței (ce oferă modulul) de implementare (cum sunt implementate funcțiile)

Separare specificații, declarații de implementare

Modulele sunt distribuite in general prin: fișierul header + fișierul binar cu implementările (.dll,.so)

• Nu e nevoie să dezvălui codul sursă (.c/.cpp)

Cei care folosesc modulul au nevoie doar de declarațiile de funcții (fișierul header) nu si de implementări (codul din fișierele .c/.cpp)

Directive de preprocessare

Preprocesarea are loc înainte de compilare.

```
cod sursă – preprocesare – compilare – linkeditare – executabil
```

Permite printre altele: includere de fișiere header, definire de macrouri, compilare condiționată

Directiva Include

```
#include <stdio.h>
```

Pentru a avea acces la funcțiile declarate intr-un modul (bibliotecă de funcții) se folosește directiva **#include**

Preprocesorul include fișierul referit în fișierul sursă în locul unde apare directiva

avem două variante pentru a referi un modul: <> sau ""

```
#include "local.h" //cauta fișierul header relativ la directorul curent al aplicației
#include <header> // caută fișierul header între bibliotecile system (standard compiler include paths )
```

Aplicații modulare C/C++

Codul este împărțit in mai multe fișiere header (.h) si implementare (.c)

- fișierele .h conțin declarații (interfața)
- .c conține definiția (implementarea) funcțiilor

se grupează funcții in module astfel încât modulul sa ofere o funcționalitate bine definită (puternic coeziv)

- Când un fișier .h se modifică este nevoie de **recompilarea** tuturor modulelor care îl referă (direct sau indirect)
- Fișierele .c se pot compila separat, modificarea implementării nu afectează modulele care folosesc (ele referă doar definițiile din header)

Headerul este un **contract** între cel care dezvoltă modulul și cel care folosește modulul.

Detaliile de implementare sunt ascunse in fișierul .c

Review: Calculator versiune modulară

Module:

- calculatorui.c interfața utilizator
- calculator.h, calculator.c TAD Calculator, operatii cu calculator
- rational.h, rational.c TAD rational, operatii cu numere rationale
- util.h, util.c funcții utile de operații cu numere (gcd)

Declarație multiplă – directivele #ifndev și #define

Într-un program mai complex este posibil ca un fișier header sa fie inclus de mai multe ori. Asta ar conduce la declarații multiple pentru funcții

Soluție: se folosesc directivele de preprocesare #ifndef, #ifdef, #define, #endif

Se poate verifica daca modulul a fost deja inclus, respectiv sa marcăm cand un modul a fost inclus (prin definirea unei etichete)

Principii de proiectare pentru module

- Separați interfața de implementare
  - Headerul conține doar declarații, implementările în fișierul .c
- Includeți la începutul fișierului header un comentariu, o scurta descriere a modulului
- Creați module puternic coezive
  - fiecare modul o singură funcționalitate, are o singură responsabilitate
- Şablonul Arhitectură stratificată
  - Straturi: ui, service, model, validation, repository
  - Controlul dependențelor Fiecare nivel depinde doar de nivelul următor
- Tip abstract de date TAD
  - operațiile definite in header (interfață) /implementarea in .c
  - ascundere detalii de implementare
  - specificații abstracte (independent de implementare, ce face nu cum)

Biblioteci standard

```
#include <stdio.h>
Operații de intrare/ieșire
#include <math.h>
Funcții matematice – abs, sqrt, sin, exp, etc
#include <string.h>
sirul de caractere in C - vector de char care se termina cu caracterul '\0'
strncpy - copiază string
strcat - concatenează string
strcmp - compară stringuri
strlen - lungimea stringului
#include<stdio.h>
#include<string.h>
int main(void) {
       char arr[4]; // for accommodating 3 characters and one null '\0' byte.
       char *ptr = "abc"; //a string containing 'a', 'b', 'c', '\0'
       memset(arr, '\0', sizeof(arr)); //reset all
       strncpy(arr, ptr, sizeof("abc")); // Copy the string
       printf("\n %s \n", arr);
       arr[0] = 'p';
       printf("\n %s \n", arr);
       return 0;
}
```

Pointeri

Pointer este un tip de date folosit pentru a lucra cu adrese de memorie - poate stoca adresa unei variabile, adresa unei locații de memorie

Operatori: '&','*'

```
#include <stdio.h>
int main() {
    int a = 7;
    int *pa;

    printf("Value of a:%d address of a:%p \n", a, &a);
    //assign the address of a to pa
    pa = &a;
    printf("Value of pa:%d address of pa:%p \n", *pa, pa);

    //a and pa refers to the same memory location
    a = 10;
    printf("Value of pa:%d address of pa:%p \n", *pa, pa);
    return 0;
}
```

Null pointer

- valoare specială (0) pentru a indica faptul ca pointerul nu referă o memorie validă

Pointer invalid (Dangling pointer)

Adresa referită de pointer e invalid

```
#include <stdio.h>
                                        #include <stdio.h>
                                        int* f() {
int main() {
                                              int localVar = 7;
      //init to null
                                              printf("%d\n", localVar);
      int *pa1 = NULL;
                                              return &localVar;
      int *pa2;
//!!! pa2 refers to an unknown addres
                                        int main() {
      *pa2 = 6;
                                              int* badP = f();
                                              //!!! *badP refera o adresa de memorie
      if (pa1==NULL){
             printf("pa1 is NULL");
                                              //care a fost deja eliberata
                                              printf("%d\n", *badP);
      return 0;
                                       }
}
```

Vectori / pointeri - Aritmetica pointerilor

O variabila de tip vector - un pointer la primul element al vectorului

- vectorul este transmis prin referința (se transmită adresa de memorie al primului element din vector nu se face o copie).
- Indicele pornește de la 0 primul element este la distantă 0 fața de începutul vectorului.
- Expresia array[3] compilatorul calculează care este locația de memorie la distanță 3 față de începutul vectorului.
- Cu funcția **sizeof**(var) se poate afla numărul de bytes ocupat de valoarea din var (depinde de tipul lui var)

Array decay – orice vector cu elemente de tip T poate fi folosit in locul in care se cere un pointer la T. Obs. Informațiile despre dimensiune se pierd in acest proces (nu putem afla dimensiunea folosind sizeof)

Aritmetica pointerilor

Folosirea de operații adăugare/scădere pentru a naviga in memorie (adrese de memorie)

```
#include <stdio.h>
int main() {
    int t[3] = { 10, 20, 30 };
    int *p = t;
    //print the first elem
    printf("val=%d adr=%p\n", *p, p);

    //move to the next memory location (next int)
    p++;
    //print the element (20)
    printf("val=%d adr=%p\n", *p, p);
    return 0;
```

p++ în funcție de tipul valorii referite de pointer, compilatorul calculează următoarea adresa de memorie.

Gestiunea memoriei

Pentru variabilele declarate într-o aplicație, compilatorul aloca memorie pe **stivă** (o zonă de memorie gestionat de compilator)

```
int f(int a) {
   if (a>0){
      int x = 10; //memory for x is allocated on the stack
   }
   //here x is out of scope and the memory allocated for x is no longer reserved
   //the memory can be reused
   return 0;
}
```

```
int f(int a) {
   int *p;
   if (a>0){
      int x = 10;
      p = &x;
   }
   //here p will point to a memory location that is no longer reserved
   *p = 5; //!!! undefined behavior, the program may crash
   return 0;
}
```

Memoria este automat eliberată de compilator în momentul în care execuția părăsește domeniul de vizibilitate a variabilei.

La ieșire dintr-o funcție memoria alocată pentru variabile locale este eliberată automat

Alocare dinamică

Folosind funcțiile **malloc**(size) și **free**(pointer) programatorul poate aloca memorie pe Heap – zonă de memorie gestionat de programator **<stdlib.h>** header file.

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
int main() {
      //allocate memory on the heap for an int
      int *p = malloc(sizeof(int));
      *p = 7;
      printf("%d \n", *p);
      //Deallocate
      free(p);
    //allocate space for 10 ints (array)
      int *t = malloc(10 * sizeof(int));
      t[0] = 0;
      t[1] = 1;
      printf("%d \n", t[1]);
      //dealocate
      free(t);
      return 0;
}
 * Make a copy of str
* str - string to copy
* return a new string
char* stringCopy(char* str) {
      char* newStr;
      int len;
      len = strlen(str) + 1; // +1 for the '\0'
      newStr = malloc(sizeof(char) * len); // allocate memory
      strcpy(newStr, str); // copy string
      return newStr;
```

Programatorul este responsabil sa dealoce memoria

OBS: Pentru fiecare malloc trebuie sa avem exact un free

Memory management

```
void *malloc(int num); - aloca num byte de memorie, memoria este
neintializata

void *calloc(int num, int size); - aloca num*size memorie, iniţializează cu 0

void *realloc(void *address, int newsize); - resize the memory

void free(void *address); - eliberează memoria (este disponibila pentru
următoarele alocări)
```

Memory leak

Programul aloca memorie dar nu dealoca niciodată, memorie irosită

```
int main() {
    int *p;
    int i;
    for (i = 0; i < 10; i++) {
        p = malloc(sizeof(int));
        //allocate memory for an int on the heap
        *p = i * 2;
        printf("%d \n", *p);
    }
    free(p); //deallocate memory
    //leaked memory - we only deallocated the last int
    return 0;
}</pre>
```

void*

O funcție care nu returnează nimic

```
void f() {
}
```

Nu putem avea variabile de tip void dar putem folosi pointer la void - void*

```
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>

int main() {
    void* p;
    int *i=malloc(sizeof(int));
    *i = 1;
    p = i;
    printf("%d /n", *((int*)p));
    long j = 100;
    p = &j;
    printf("%ld /n", *((long*)p));
    free(i);
    return 0;
}
```

Se pot folos void* pentru a crea structuri de date care funcționează cu orice tip de elemente

Probleme: verificare egalitate între elemente de tip void*, copiere elemente

Vector dinamic

```
typedef void* Element;
                                           * Adauga un element in vector
                                           * v - vector dinamic
typedef struct {
                                           * el - elementul de adaugat
      Element* elems;
      int lg;
                                           */
      int capacitate;
                                          void add(VectorDinamic *v, Element el);
} VectorDinamic;
/**
                                           *Returneaza elementul de pe pozitia data
                                           * v - vector
 *Creaza un vector dinamic
                                           * poz - pozitie, poz>=0
 * v vector
                                           * returneaza elementul de pe pozitia poz
 * post: vectorul e gol
VectorDinamic * creazaVectorDinamic();
                                          Element get(VectorDinamic *v, int poz);
                                          /**
/**
                                           * Aloca memorie aditionala pentru vector
 *Initializeaza vectorul
 * v vector
 * post: vectorul e gol
                                          void resize(VectorDinamic *v) {
                                            int nCap = 2*v->capacitate;
VectorDinamic * creazaVectorDinamic() {
                                            Element* nElems=
 VectorDinamic *v =
                                          malloc(nCap*sizeof(Element));
                                                 //copiez din vectorul existent
malloc(sizeof(VectorDinamic));
  v->elems = malloc(INIT CAPACITY *
                                            int i;
sizeof(Element));
                                            for (i = 0; i < v -> lg; i++) {
 v->capacitate = INIT_CAPACITY;
                                                        nElems[i] = v->elems[i];
  v \rightarrow lg = 0;
 return v;
                                            //dealocam memoria ocupata de vector
                                            free(v->elems);
}
/**
                                            v->elems = nElems;
* <u>Elibereaza memoria ocupata de</u> vector
                                            v->capacitate = nCap;
void distruge(VectorDinamic *v) {
                                          /**
                                           * Adauga un element in vector
      int i;
                                           * v - vector dinamic
      for (i = 0; i < v->lg; i++) {
                                           * el - elementul de adaugat
//!!!!functioneaza corect doar daca
//elementele din lista NU refera
                                           */
// memorie alocata dinamic
                                          void add(VectorDinamic *v, Element el) {
             free(v->elems[i]);
                                                 if (v->lg == v->capacitate) {
                                                        resize(v);
      free(v->elems);
                                                 }
      free(v);
                                                 v->elems[v->lg] = el;
}
                                                 v->lg++;
                                          }
```

Pointer la funcții

```
void (*funcPtr)(); // a pointer to a function
void *funcPtr(); // a function that returns a pointer
```

```
void func() {
    printf("func() called...");
}
int main() {
    void (*fp)(); // Define a function pointer
    fp = func; // Initialise it
      (*fp)(); // Dereferencing calls the function
    void (*fp2)() = func; // Define and initialize
    (*fp2)(); // call
}
```

Putem folosi pointer la funcții în structurile de date generice

```
typedef elem (*copyPtr)(elem&, elem);

typedef int (*equalsPtr)(elem, elem);
```